

Yashil

IQTISODIYOT TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 4

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'ssatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinnbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 882 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-aprelda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbanov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar vaziri

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinnbosari

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori

Xudoqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori

Abduraxanova Guinora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinnbosari

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Uteyev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokururasi boshqarma boshlig'i o'rinnbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokururasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi,
O'zR Bosh prokururasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Organizational Behavior and Leadership.....	10
Ibrokhim Gulomov	
Baliqchilikda klasterlarini tashkil etishning nazariy asoslari	18
Olim Murtazayev, Muydinov Olim Bekmuratovich	
Ocenka sostoyaniya privlecheniya investitsiy v sfere turizma Uzbekistana i mehanizmy upravleniya 24	
Arzimatov Bobirmirzo Zokirjon ulgi	
Biologik aktivlar buxgalteriya hisobni milliy va xalqaro standartlarga muvofiq takomillashtirish masalalari...27	
Axmadalievna Zebo Abduxalimovna	
Aholi yashash joylarida yong'in risklarini bartaraf etish xizmatlardan foydalanish imkoniyatlari.....32	
Aziz Zikriyoev	
O'zbekistonda ilmiy darajali kadrlar tayyorlash tizimi boshqaruvining tashkiliy tuzilmasi va vazifalari.....40	
Beknaeva Shaxnoza Vladimirovna	
Mintaqaviy turizmnинг iqtisodiyot rivojlanishiga ta'siri (O'zbekiston turistik xizmatlar bozori misolida).....45	
D. B. O'rroqova	
Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ko'paytirishning asosiy yo'llari.....50	
Ibrohimov Boburmirzo Baxtiyor o'g'il, Sayfiddinov Sarvarbek Anvarbek o'g'il	
Sanoat korxonalarining aksiyalar bozoridagi faoliyati tahlili: muammolar va yechimlar 55	
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
Qurilishda modernizatsiya va diversifikatsiya qilish asosida yangi ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish 63	
Islamov Ozodjon	
Sanoat korxonalari innovatsion salohiyatini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish yo'llari.....67	
J. K. Boymurodov	
Mamlakatda yashil iqtisodiyotni rivojlanish yo'nalishlari	72
Kadirxodjayeva Nilufar Raxmatullayevna	
BlokchEYn texnologiyalari yordamida raqamli iqtisodiyotni o'zgartirish	77
Karabayev Rustam Zafarovich, Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'il	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida zamonaviy mehnat bozorining rivojlanishi	84
Layli Mirzayeva	
Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirishda investitsion resurslardan samarali foydalanish mexanizmlari.....88	
Luiza Komilovna Xaydarova	
Umumta'lum muassasalari sonining ekonometrik tahlilini pedagogik metodlar yordamida amalga oshirish....93	
Ravshanova Muhayyo Maxmanazarovna	
O'zbekiston tarixiy shaharlarida turistik faoliyati shakllanishi va ularni boshqarishning nazariy asoslari.....98	
Meliqulov G'ayrat Abdig'afarovich	
Iqtisodiy rivojlanish va ilmiy tadqiqot rivojlanishining havo ifloslanish darajasiga ta'siri	105
Murodullayev Kamoliddin Sherzod o'g'il, Sadibekova Bibisora Djapparovna, Turdiqulov Farrux Ravshanjon o'g'il	
Hududlarni rivojlantirish va "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirishning ekologik muammolari.....110	
Maxkamov Saidafzal Saidkamol o'g'il, Yigitaliyeva Dilnava Mansurjon qizi	
Ekoturizm obyektining tasniflanishi va alohida xususiyatlari	116
Qodirov Azizjon Anvarovich	
Mamlakatimiz oliv ta'lim tizimda sifat menejmentidan foydalanishning konseptual asoslari	121
Saidqulova Firuza Farmonovna	
Bo'lajak iqtisodchilarning kasbiy kompetensiyalari.....	125
Shukurova Marifat Xodjiakbar qizi	
Ta'limning bosqichlari va ularning inson kapitalini shakllantirishdagi ahamiyati	129
To'rayeva Hurriyat To'yqulovna	

Hududlarda to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalg etish dasturini amalga oshirishda marketingni rivojlantirish yo'llari	136
Xamidov O. X., Tojiyeva A. F.	
Investitsiyalar marketingining strategik aspektlari.....	143
Kodjamberdiyeva Dilnoza Bahtiyorovna	
Xorijiy investitsiyalarni jalg etishda investitsion muhit jozibadorligini oshirishga nazariy qarashlar	149
A. Bektemirov, A. A. Abdurahmonov	
Qishloq xo'jaligi raqobatbardoshligini oshirishning ilg'or xorij tajribasi.....	154
Abdulloyev Asliddin Junaydullayevich, Ochilov Narzullo Fayzulloyevich	
Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari.....	159
Yodgorova Xalima To'lqinovna	
Turizm sohasi uchun yuqori malakali kadrlarni tayyorlashda davlat va xususiy sherikchilikning o'zaro bog'liqligi tahlili.....	165
Raxmatov Adxam Itolmasovich	
Mamlakatimizda turizm tashkilotlari faoliyatini qo'llab-quvvatlash maqsadida marketing instrumentlari orqali samarali tizim yaratish.....	169
Suyunova Kamilla Baxromovna	
Qishloq xo'jaligida agrokimyo xizmatlar ko'rsatishning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo'llari	173
Tabayev Azamat Zaripbayevich	
Yashil iqtisodiyotga investitsiyalarni jalg qilishni faollashtirish muammolari.....	178
Xomitov K. Z., Masharipova S. R.	
Considerations on the Problem of Illegal Migration and Human Trafficking	183
Azamatova Gulmira Bayirbekovna, Otarbayeva Guljan Kobeyevna	
Sustainable Development and Environmental Economics in Uzbekistan: A Focus on Carbon Pricing and Renewable Energy	186
Muhammadiev Po'latjon Ilhomjon o'g'li, Uzganbayeva Dilnoza Toxtasinovna	
The use of Digital Technologies in the Provision Of Utilities to the Population	192
Mamanazarov Oybek Shomurodovich, Inoyatova Durdonga Shoxaydarovna, Alijonov Jamshid Alijon o'g'li	
The Current State of the Digital Economy in the Agrarian Sphere: Problems and Solutions	196
Babajanov Abdirashid Musayevich	
Behavioral Theory of the Firm	201
Egamberdieva Oydin Abror qizi	
The Role of Information Technologies in Increasing the Capitalization of Commercial Banks	207
Egamova Makhfurat Esanova	
Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан	211
Абдуллоев Фуркат Олимджонович	
Совершенствование методологии экспертизы инвестиционных проектов	216
Бекимбетова Гулнора Маратовна	
Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли	223
Бибутова Шахло Саъдullaевна	
Меры по снижению доли теневой экономики в стране.....	228
Махмудова Юлдузхон Баҳромжон қизи, Сафаров Гиёсиддин Абдуллаевич ўғли	
Формирование национальной инновационной системы – одна из приоритетных задач повышения конкурентоспособности Республики Узбекистан	232
Н. М. Махмудов, А. А. Алиев, З. А. Мирзоев	
Мониторинг и анализ современного состояния и развития промышленности в Узбекистане.....	237
Назарова Раъно Рустамовна, Исимолова Малика Дилшодовна	
Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов	243
Раупов Жамшид Рашидович	
Роль применения ключевых показателей эффективности труда на предприятиях	249
Рахматуллаева Шахноза Хамидовна	

Влияние цифровой трансформации на инвестиционную привлекательность Узбекистана.....	255
Сайткамолов Мухаммадхожа Сабирходжа угли, Маркабаева Жансая Айбек кызы	
Организация и координация методической помощи при управлении педагогическими кадрами	261
Хакимова Майя Юрьевна	
Интеграция узбекистана в мировое экономическое содружество путем унификации бухгалтерского учета на основе МСФО	266
Зарипова Саёхат Зафаровна	
Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari.....	271
Abduqodirova Ozoda Anvarjon qizi	
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarga ajratilgan kreditlarning joriy tahlili.....	276
Abdusalomov Jaxongir O'ktam o'g'li	
Globallashuv sharoitida mamlakatimizda sug'urta bozorini raqamlashtirishning ahamiyati.....	282
Anvarova Z.	
The Role of Parents and Teachers in Promoting a Healthy Lifestyle in Children.....	286
Axtamov Djamshed Baxromovich	
A Study of the Importance of Green Economy in Uzbekistan Sustainable Economic Development and its Measurement Indicators in Relation to Environment.....	291
Ataniyazova Maksuda Baltayevna, Tairova Zarnigor Mamat qizi	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi.....	296
Avazov Ilhom Ravshanovich	
Foydani soliqqa tortish obyekti sifatidagi iqtisodiy tarkibi.....	301
Axrorov Zarif Oripovich	
Surxondaryo viloyatida aholining uy-joy bilan ta'minlanganlik darajasini tahlili	309
Ibragimov Qobil To'xtamishovich	
Review of Methodological Approaches to Enterprises Financial Condition Analysis.....	314
Ismailova Maxbuba Mirxalilovna	
Innovatsion rivojlanish sharoitida xizmat ko'rsatish sohasini tasniflanishining nazariy va ilmiy asoslari.....	319
Masharipova Manzura Alimbayevna	
Korxonalarda benchmarketing strategiyalarini qo'llashning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlari.....	325
Narziyeva Dilafiruz Muxtorovna	
Davlat budgetining soliqsiz daromadlari shakllanishini takomillashtirish yo'llari.....	330
O'ktamova Nargiza Narzulla qizi	
Mamlakatimizda sanoat ishlab chiqarishi korxonalarining rivojlanish holati tahlili.....	334
Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li	
Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobotni moliyaviy hisobotning xalqaro standartlar talablari asosida tuzish.....	339
Pardayeva Zulfizar Alimovna	
Raqamlashtirish sharoitida qo'shma korxonasi faoliyatining tahlili.....	343
Rashidov Jamshid Xamidovich	
Kichik biznes va xususiy tadbirdorlikning rivojlanishida oilaviy tadbirdorlikning o'rni.....	348
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Saloxiddin Zuxriddin Nuriddin o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitda xizmat ko'rsatishning ilmiy asoslari.....	352
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitda telekommunikatsiya sohasini rivojlantirish ilmiy asoslari.....	356
Toshmatov Salohiddin Zayniddinovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarni joriy etishning huquqiy masalalari	360
Turg'unov Saloxiddin Jamol o'g'li, Mirzayeva Mohidil Vohidovna	
Zamonaviy sharitolarda korxonalarining moliyaviy baqarorligini yaxshilash masalalari	366
Usmanova Guljahon Ulug'bek qizi	
Franshizalarni jalb qilishda davlat boshqaruvi tizimida marketing tadqiqotlarining ahamiyati	371
Xodjayev Anvar Rasulovich	

Transport Decarbonization Strategy	377
Yarashova Vasila Kamalovna, Muradov Bekzod Xidirnazar ugli	
Temir yo'l transportida ishlab chiqarish faoliyatining iqtisodiy samaradorligini oshirish	382
Yermatova Dilnoza Axmадjonovna	
Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari	387
Yuldashev Xusniddin Abdullayevich	
Issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatish samaradorligi va sifatini baholash ko'rsatkichlari tizimi.....	390
Abdulaziz Abdumominovich Matro'ziyev	
Issiqlik ta'minoti xizmatlari sifatiga ta'sir etuvchi omillar va ularni baholash	394
Abdulaziz Abdumominovich Matro'ziyev	
Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga soliq solishni takomillashtirish.....	399
Abdullayev Zafarjon Alijonovich, Zaydullayev Abduhabib Boliql o'g'li	
Sug'urta tashkilotlarida hisob siyosatini ishlab chiqishning ahamiyati.....	404
Abduraimova Maftunaxon Axmatovna	
Bank risklarini boshqarishning xalqaro tajribalari.....	409
Abdurasulov Jaxongir Abduvaliyevich	
Tadbirkorlik subyektlari ijtimoiy ma'sulligini ta'minlash mexanizmining amal qilish darajasi.....	416
Bayisbayev Javlon Nurlanovich	
Qishloq aholisining qishloq xo'jaligida bilim va innovatsiyalarni o'zlashtirishiga ta'sir etuvchi omillarni iqtisodiy baholash (Samarqand viloyati misolida).....	421
Bozorova Lobar Nuralevna	
Направления совершенствования инновационных стратегий в деятельности промышленных предприятий.....	427
Дониерова Зухрабону Алишер кизи	
Mol-mulk solig'ining korxonalar faoliyatiga ta'siri.....	432
Qudiyarov Kishibay Ramatullayevich	
Banklar reytingini aniqlash va barqarorligini ta'minlashning ustuvor yo'naliishlari.....	438
Maxmudov Omon Tuxtayevich	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida tijorat banklarining aktiv va passiv operatsiyalarini innovatsion usullar orqali boshqarishni takomillashtirish	442
Mo'minova Ma'suda Baxtiyarovna	
Auditorlik tekshiruvini dasturiy ta'minot asosida tashkil etish: muammo va yechimlar.....	447
Nazarova Kamola Sattorali qizi	
Ishlab chiqarish infratuzilmasini rivojlantirishning davlat tomonidan tartibga solish konsepsiysi.....	453
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich	
O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning ahamiyati hamda uni rivojlantirish istiqbollari.....	460
Nurullayeva Shaxnoza, Saydullayeva Saodat	
Tijorat banklari inson kapitali samaradorligini baholashda KPI ko'rsatkichlaridan foydalanan mexanizmlari.....	467
Turaeva Mastura Kurbanovna	
Сущность и особенности инвестиционно-строительного процесса	471
А. Бектемиров, Б.М.Абдувалиев	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni boshqarishning dolzarb masalalari.....	478
Saidov Hayotjon Raxmatulloevich	
Tijorat banklarida kredit operatsiyalari hisobini takomillashtirish.....	482
Sa'dullayeva Asalxon Muzaffarovna	
Ko'p tarmoqli fermer xo'jaliklarining raqobatbardoshlikni baholash usullari	485
Abdulloyev Asliddin Junaydullayevich, Teshayev Mirolim Djumayevich	
Tadbirkorlik subyektlarida soliq yukini optimallashtirish mexanizmi	490
To'xsanov Qudratillo Nozimovich	

Davlat sektorida ichki audit tadbirlarini umumiy rejalashtirish	495
Xamidova Z. U.	
Aholi moliyaviy savodxonligini oshirish va uning ahamiyati.....	501
Xudayrova Xurshida Abdunazarovna	
Kambag'allikni qisqartirishning xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	505
Xudoberdiyev Jamshid Juraboy o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalarida buxgalteriya hisobi va ichki auditni takomillashtirish.....	511
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida sug'urta xizmatlari.....	516
Shodmonova Odina G'ofur qizi	
Fuqarolar davlat pensiya ta'minoti tizimining amaldagi holati tahlili.....	520
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li	
Aholiga bank xizmatlari ko'rsatishning ijtimoiy ahamiyati.....	525
Eldor Uskanov	
Innovatsion boshqaruvning ilg'or xorijiy tajribalari	530
Yusupova Jamila Karamatdinovna	
Neft-gaz korxonalari moliyaviy-iqtisodiy faoliyati natijalari tahlili ("O'ZBEKNEFTGAZ" AJ misolida)	534
Umurzoqov Jamoliddin Sherbekovich	
Korxonalarda savdo marketing faoliyati samaradorligini baholash.....	541
Sobirov Azizbek Avzbekovich	
Moliyaviy firibgarliklarga qarshi kurashishda raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari.....	548
Gadaev Ismat Yadgarovich	
Hududlarda islom iqtisodiyoti tamoyillari asosida amalga oshirilgan investitsion loyiҳalar: to'siqlar va yechimlar	551
Irgasheva Gulbahor Sodiqovna	
O'zbekistonda investitsiyalardan samarali foydalanish asosida oziq-ovqat sanoati samaradorligini oshirish yo'llari	554
Kobilova Nasiba Xurramovna	
Foreign Economic Relations as a Factor of Effective Functioning of the Economy	561
Bakhodurova Sulkiya Azizkhodjaevna, Li Marina Rudolfovna, Mukhtarova Donata Ravshanbekovna, Romashkin Roman Anatolyevich	
Modern Approaches to the Organization and Development of the Consumer Services Market.....	566
Musyeva Shoira Azimovna	
Ishlab chiqarish siklini qisqartirishning iqtisodiy samaradorligi.....	570
Odina Nabiyevna Tuychiyeva, Nazarova Latofat Toirjon qizi	
Asalarichilik mahsulotlari bozorida marketing strategiyasini amalga oshirish.....	575
Rashidova Xadicha Tursunaliyevna	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida bank faoliyatini iqtisodiy-matematik modellashtirish yo'llari	581
Raxmanov Mexridin Sindarovich	
Korporativ boshqaruv amaliyoti bo'yicha hisobot tuzish bo'yicha xorijiy tajriba	586
Tashmatov Rustam Xusanovich	
Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari	592
Yuldashev Xusniddin Abdullayevich	
Iqtisodiyotda turizm o'rnnini statistik baholash uslubiyoti.....	595
Zilola Jumanova	
Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республику Узбекистан	602
Абдуллоев Фуркат Олимджонович	
Блокчейн-технология и информационная безопасность в цифровой экономике Узбекистана.....	607
Кадиров Алишер Исмаилович	
Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов	611
Раупов Жамшид Рашидович	

O'zbekistonda zamonaviy kabel va sim mahsulotlari ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyatiga nazar	617
Rashidova Odina Olimjon qizi	
Cовременные тенденции развития валютных отношений в Узбекистане	622
Камалов Камоладдин Каҳрамонович	
Sug'urta sohasining O'zbekiston iqtisodiyotidagi o'rni	626
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich	
Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishning xorij tajribasi va undan	
O'zbekistonda foydalanish yo'naliishlari	630
Fayziyeva Aziza Azamat qizi	
Modeling the Stackelberg strategy in a linear model (linear city) Hotteling.....	635
Musayeva Shaira Azimovna, Usmonova Dilfuzा Ilkhomovna	
Mulkning kapitallashuvi darajasini iqtisodiy jihatdan amalga oshirish samaradorligini baholash uslublari.....	644
Norboev Odil Abrayevich	
Tijorat banklarining kredit portfelini amaliy holati va ekonometrik tahlillari: ATB "Aloqabank" misolida.....	649
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyevna	
O'zbekistonda "yashil iqtisodiyot" muhitida kreditlash va moliyalashtirish imkoniyatlari	654
Taxir Urkinbayev	
Budjet tashkilotlarida ichki nazorat tizimini tashkil qilishning xususiyatlari.....	658
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich	
Chinese Commercial Banks Experience in Asset Diversification.....	663
Uktamova Nozima Narzulla kizi	
Sanoat taraqqiyotida ishlab chiqarish korxonalarini ustuvor rivojlantirish istiqbollari.....	667
Yadgarov Akram Akbarovich	
Анализ деятельности коммерческих банков Узбекистана по кредитованию физических лиц.....	673
Базарова Нигора Равшановна	
Mahalliy va xorijiy investitsiyalarni jalb etishning innovatsion jarayonlarga ta'sirini baholash.....	684
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo'llari	689
Kuziyeva Nargiza Ramazanova, Xusanov Faxriddin Jamoliddin o'g'li	
Tashqi mehnat migratsiyasi.....	694
O. N. Djurayev	
Raqamli iqtisodiyotda sanoat tarmog'ining davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishini baholash	699
Otabayeva Dildora	
Nobank kredit tashkilotlarining moliyaviy xizmatlari sifatini oshirishning xorijiy mamlakatlat tajribasi	705
Raimov Xurshid Muxtorovich	
Tijorat banklarida moliyaviy injiniringni qo'llash istiqbollari	711
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
O'zbekiston Respublikasi moliya bozorida tijorat banklari faoliyati: muammo va yechimlar	716
Toymuxamedov Ibroxim Rixsboevich, Jumaev Islombek Akram o'g'li	
Agrar ta'lif tizimida boshqaruva samaradorligini oshirish yo'llari	723
Boltayev Nurali Shiramatovich, Beglayev Uchqun Kurramovich, Abdiyev Izzat Risqiboyevich	
O'zini o'zi band qilgan shaxslardan olinadigan soliqlarni takomillashtirish orqali	
yashirin iqtisodiyotni jilovlash masalalari.....	731
Davranov Iskandar Jumayevich	
Iqtisodiy konsentratsiyalarni tartibga solish va nazorat qilishni takomillashtirish.....	738
Luqmanov Sharifxon A'zam o'g'li	
Role of Private and Public Kindergartens in Early Childhood Development	744
Makhmudova Munisakhon Abbas qizi	
"Yashil" enegriya quvvatlarini barpo etish iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash asosi sifatida	749
Muminova Elnoraxon Abdukarimovna, Umarova Dilnoza Oybek qizi	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda CVP-tahlilni tashkil etishning muammoli jihatlari	754
Qlichev Baxtiyor Pardayevich	

Korxonada likvidlik riskini minimallashtirish orqali uning moliyaviy barqarorligini saqlab qolish ..... Latipova Shaxnoza Maxmudovna	759
Развитие международных торгово-экономических связей Республики Узбекистан ..... Ким Татьяна Валерьевна, Гофуржонова Шахрибону Баҳромжон кизи	766
Kapital qurilishni boshqarish samaradorligini oshirishning dolzarb masalalari ..... A. Bektemirov, M. U. Sarimsoqov	774
O'zbekiston mehnat bozorida yoshlarning ish bilan bandlik darajasini oshirish..... Mambetjanov Qahramon Qurbanburdiyevich, Bahromov Shahzod Fazliddinovich	780
Роль имиджа в улучшении инвестиционной привлекательности высших учебных заведений..... Жанзаков Бекзот, Жонузоков Мирзабек	787
Innovatsion kichik tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha xorij tajribasi va uni mamlakat iqtisodiyotida qo'llash imkoniyati..... Toshaliyeva Saodat Toxirovna, Eshqulova Dilorom Abduravupovna	795
Перспективы развития банковского сектора в Узбекистане для иностранных туристов ..... Муминов Шахзод Низомиддинович, Каримова Азиза Махомадризоевна	802
Innovatsion faoliyat moliyaviy modellari va mexanizmlarini rivojlantishning konseptual asoslari ..... Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	806
Qishloq xo'jaligi tarmoqlarini innovatsion rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribalar va ulardan respublikamizda samarali foydalanish yo'llari ..... Ishniyazov Baxrom Normamatovich	814
Turistik xizmatlarining o'ziga xos xususiyatlari va marketing tadqiqotlari..... Berdiqulova Iroda Rayimqulovna	819
Qoraqalpog'iston qishloq xo'jaligi: asosiy muammolar va rivojlanishining ustuvor yo'nalishlari ..... Yeshimbetov Uktamjon Xudaybergenovich	823
Iqtisodiyotning erkinlashtirilishi sharotlarida kichik biznes sektori rivojlanishining imkoniyatlari..... Botirova R. A., Sirojiddinov I. Q.	832
Kriptovalyuta va blokcheyn tadqiqotlari: tendensiyalar va istiqbollar .. Berdiqulov Jurabek	835
Bank risklarni monitoring qilish tizimini takomillashtirish .. Hamroyev Sherzod Axtamovich	837
O'zbekiston hududlariga xorijiy investitsiyalarni jalg qilishda ko'p qavatli "yashil" fermer xo'jaliklarini tashkil etishning ahamiyati .. Turdimuratova Aziza Alisherovna	843
Surxondaryo viloyatining mahalliy budget daromadlarini oshirish yo'llari va uni arima modeli asosida prognozlash..... Abdunazarova Shahnoza Norqo'chqor qizi	846
Qishloq xo'jaligi tarmog'ining mamlakat iqtisodiyotidagi o'rni va undagi tarkibiy o'zgarishlarni statistik baholash..... Zakirova Umida Maxamadaminovna	856
O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatish korxonalarining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati .. Pardayev Jamshid Muzaffarovich	863
Turizm bozorini rivojlantirishda mehnat bozorining tutgan o'rni va ahamiyati .. Berdiqulova Iroda Rayimqulovna, Berdikulov Jurabek	872
Проблемы расчета определения и планирования прибыли предприятий в условиях модернизации экономики .. Алиева С.С.	876

O'ZBEKISTONDA ZAMONAVIY KABEL VA SIM MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALAR FAOLIYATIGA NAZAR

Rashidova Odina Olimjon qizi

Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti tayanch doktoranti

Annotatsiya: Maqolada O'zbekiston elektrotexnika sanoati va uning drayver yo'naliishlaridan biriga aylangan kabel-sim mahsulotlari ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyati to'g'risida so'z yuritilgan. Shuningdek, O'zbekiston elektrotexnika sanoatidagi yetakchi korxonalardan biri hisoblangan "Artikul-Aziya" QKnning ishlab chiqarish va eksport hajmi ma'lumotlari ochib berilgan.

Kalit so'zlar: elektrotexnika sanoati, kabel-sim mahsulotlari, "Artikul-Aziya" Qo'shma Korxonasi, mis xomashyosi.

Abstract: The article talks about the activities of enterprises producing cable-wire products, which have become one of the driving directions of the electrical engineering industry of Uzbekistan. Also, the production and export volume data of "Artikul-Aziya" JV, which is considered one of the leading enterprises in the electrical engineering industry of Uzbekistan, has been disclosed.

Key words: electrotechnical industry, cable - wire products, Joint Enterprise "Artikul-Asia", copper raw materials.

Аннотация: В статье рассказывается о деятельности предприятий по производству кабельно-проводниковой продукции, ставшей одним из движущих направлений электротехнической промышленности Узбекистана. Также раскрыты данные об объемах производства и экспорта СП "Артикул-Азия", которое считается одним из ведущих предприятий электротехнической отрасли Узбекистана.

Ключевые слова: электротехническая промышленность, кабельно-проводниковая продукция, СП "Артикул-Азия", медное сырье.

KIRISH

So'nggi yillarda mamlakatimizning elektrotexnika sanoati iqtisodiyotning eng jadal rivojlanayotgan tar-mog'idir. Sanoat mahsulotlarining aksariyati yuqori talabga ega va yuqori qo'shimcha qiymatga ega. Elektrotexnika sanoati va elektron sanoatning rivojlanishi ilmiy-texnikaviy taraqqiyotga, ilmiy ishlannmalarni jadal joriy etishga, ilmiy-ishlab chiqarish bazasini rivojlantirishga va yuqori malakali mutaxassislarni jalb qilishga yordam beradi. Shuning uchun dunyoning ko'plab mamlakatlarida ushbu sohani rivojlantirishga ustuvor ahamiyat beriladi. Respublikada elektrotexnika sanoatini rivojlantirish va modernizatsiya qilish, yangi turdag'i zamонавија elektrotexnika va elektromaišiy mahsulotlar ishlab chiqarish quvvatlarini yaratish, tarmoqning investitsiyavni va eksport salohiyatini oshirish, shuningdek, mahalliy ishlab chiqaruvchilarini har tomonlama qo'llab-quvvatlash bo'yicha tizimli chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. O'zbekistonda elektrotexnika sanoati ham jadal rivojlanmoqda. Sanoat korxonalari tomonidan ilgari boshqa mamlakatlardan import qilingan 60 dan ortiq yangi turdag'i elektrotexnika va maishiyy mahsulotlar ishlab chiqarish o'zlashtirildi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Mazkur tadqiqotlar milliy sanoatning raqobatbardoshligini oshirishga, jumladan, eksportga yo'naltirilgan klasterlarni shakllantirishga yo'naltirilgan davlatning samarali iqtisodiy siyosatini nazariy va uslubiy jihatdan asoslash uchun asos bo'ldi.

A.B.Petrochenko o'z tadqiqotlarida yelektrotexnika sanoat korxonalarining energiya-axborot modeli ikki bosqichini: birinchi bosqich alohida yelementlarning modellarini yaratish, ikkinchi bosqich ularning o'zaro ta'siri modelini taklif yetgan.

V.V. Xrenov o'z ilmiy izlanishlarida yelektronika sanoati korxonalarida rangli metallurgiya yekspert faoliyati o'rganilgan.

M. I. Semuxin tadqiqotlari yelektrotexnika sanoati korxonalarining tashqi bozoriga kirishning o'ziga xos xususiyatlariga bag'ishlangan. Uning fikricha, tashqi iqtisodiy faoliyat samaradorligining asosi import qiluvchi mamlakatning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda kompleks strategiyani ishlab chiqishdir. Shuningdek, elektr jihozlarini ishlab chiqarish jarayonining xususiyatlarini hisobga olish kerak. Shu munosabat bilan yelektrotexnika korxonalari faoliyatiga ta'sir yetuvchi omillar ko'rib chiqilib, mahsulotlarni tashqi bozor talablariga moslashtirish yo'llari belgildi.

S.J. Tursunxo'jayev o'zining tadqiqotlarida O'zbekistonda elektrotexnika sanoati korxonalarining iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda marketing vositalaridan foydalanishni takomillashtirish masalalarini o'rgangan.

METODOLOGIYA

Mamlakatimizda elektrotexnika mahsulotlarini ishlab chiqaruvchi va eksport qiluvchi korxonalar soni ham yildan-yilga ortib borayotganligi, bu sohani yanada rivojlanib borayotganligidan dalolat beradi. Hozirgi kunda O'zbekistonda elektrotexnika mahsulotlarini ishlab chiqaradigan bir qator yirik, o'rta va kichik turdag'i korxonalar faoliyat ko'rsatib kelmoqda.

Ushbu jadvalda, elektrotexnika mahsulotlari ishlab chiqaruvchi korxonalardan 10 tasining nomlari ko'rsatilgan. Bugungi kunda yuqorida nomlari ko'rsatib o'tilgan brendlari O'zbekiston va jahon bozorida o'zlarining elektrokuchlanishli qurilmalar, kabel-o'tkazgich va maishiy texnika mahsulotlari bilan joy egallashgan. Aksariyat aholi qatlami ushbu brend mahsulotlaridan yuqori darajada foydalanib kelmoqda.

Bunga sabab, olib borilgan tadqiqotlarimizga ko'ra, har bir brend ostidagi mahsulotlarning sifati yaxshiligi, mahsulot turlarini ko'pligi hamda sotib olish narxlarining qulayligi bo'lib, deyarli barcha aholi qatlami xarid qilish imkoniyatiga ega.

2.2-jadval: O'zbekistonda faoliyat yuritayotgan elektrotexnika korxonalarining taniqli brendlari¹

No	Kabel-sim mahsulotlari ishlab chiqaruvchilar	Maishiy texnika ishlab chiqaruvchilar	Elektrkuchlanishli qurilmalar ishlab chiqaruvchilar
1	"Uzkabel" QK AJ	"ARTEL ELECTRONICS MANUFACTURING" MChJ	"O'zelektroapparat -Electroshield" AJ
2	"Andijonkabel" QK AJ	Shivaki	"Toshelectroapparat" MChJ XK
3	"Yuqorichirchiq Energy Systems" MChJ	Royal	"Chirchiq Transformator zavodi" AJ
4	"Metal Processing Technology" MChJ	Vitech	"Laboratoriya Energosberegayushix Texnologiy" MChJ
5	"Artikul Aziya kabel" MChJ QK	Viessmann	"Elxolding ilmiy ishlab-chiqarish birlashmasi" MChJ
6	"Techno Cable Group" QK MChJ	"Sam-ferre" XK	"Qo'qon Tex Invest" MChJ
7	"Procab" QK MChJ	Avtech	"Elstan" XK
8	"Grand Tehnolog" QK MChJ	"Zenit Elektronics Toshkent radiotexnika zavodi" QK MChJ	"Energo Systema NVA" MChJ
9	"National Holdings" MChJ	"Uzeltexprom-Motorola -Telekom-Radio" MChJ QK	"Modern Lift Systems" MChJ
10	"Lider Cabel Group" MChJ	"Ideal Elektro Lyuks" QK MChJ	"Metal-Polymer Technologies" MChJ QQ

Bundan ko'rindaniki, jadvalda nomi ko'rsatib o'tilgan elektrotexnika mahsulotlari ishlab chiqaruvchi korxonalar bugungi kunda mamlakatimizning ichki bozorlarini to'liq egallangan bo'lib, har bir brend o'zining iste'molchisiga ega.

Bugungi kunda har biri o'zining korxona va zavodlariga, ishchi kuchi va brendiga, zamонави innovatsion texnologiyalari va savdo rastalariga hamda ustav mablag'lariiga ega bo'lib, yuqori darajada iqtisodiy samaradorlikka erishib kelmoqda.

¹ Internet ma'lumotlari asosidan muallif tomonidan ishlab chiqilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

So'nggi yillarda yurtimiz elektrotexnika sanoati drayver yo'nalishlaridan biriga aylangan kabel-sim mahsulotlarni ishlab chiqarish hajmi sezilarli darajada oshdi. Ayniqsa misdan qo'shilgan qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarish hisobiga eksport hajmini oshirishda davlatimiz tomonidan tadbirkorlarga bir qancha imtiyozlar va imkoniyatlar berilmoqda.

Ushbu yo'nalishda faoliyat olib borayotgan ishbilarmonlar safi kengayib borayotganligi ham sohaga qaratilayotgan ulkan e'tibor samarasi deb aytishimiz mumkin. Shunga qaramay shiddat bilan o'zgarib borayotgan mahalliy va jahon bozorida soha tadbirkorlari oldida turgan muammo va masalalarga tezlikda, hamkorlikda yechim topish "O'zeltexsanoat" uyushmasi oldida turgan asosiy vazifalardan biridir.

Energiya xavfsizligining eng muhim elementi va elektr jihozlarining keng liniyalari kabel sim mahsulotlari. Uyushma tarkibiga kiruvchi 15 ta korxona ushbu sohaga ixtisoslashgan. Ular mis kabellar va simlar, mis shinalar, mis quvurlar, alyuminiy kabellar va simlar, shuningdek po'latdan yasalgan buyumlar ishlab chiqaradi. Bu mahsulotlarning barchasi bozor talab va taklifiga javob beradi. Korxonalarda 10 ming tonnadan ortiq mis shinalar, 5 ming tonnadan ortiq mis quvurlar va 20 ming tonnaga yaqin po'lat buyumlar ishlab chiqarilmoqda, pechning quvvati 127 ming tonnani tashkil etadi. AQSH, Germaniya, Finlyandiya, Yaponiya, Turkiya, Italiyaning yetakchi kompaniyalarining zamonaviy uskunalarini avtomatlashtirilgan va boshqaruvchi xodimlarning yuqori malakasi bilan jihozlangani nafaqat O'zbekistonda, balki xorijda ham keng ma'lum va talabga ega bo'lgan yuqori sifatli mahsulotlarni chiqarilishini ta'minlaydi.

Kabel va sim mahsulotlari ishlab chiqaruvchi "Artikul Aziya Kabel" milliy kompaniyasi 2013-yilda tashkil etilgan bo'lib, O'zbekiston elektrotexnika sanoatidagi yetakchi korxonalardan biri sifatida o'zini namoyon qildi.

Ayni paytda korxonada jahoning yetakchi kompaniyalarining zamonaviy materiallar asosidagi texnologik liniyalaridan foydalangan holda 3000 dan ortiq brend o'Ichamdag'i kabel va sim mahsulotlari ishlab chiqarilmoqda. Bular: past va yuqori kuchlanishli elektr kabellari, maishiy ehtiyojlar uchun aloqa tizimlari uchun kabel va simlar va boshqalar.

2.3-rasm: Artikul Aziya kompaniyasi mahsulotlar katalogi²

O'zbekiston Prezidenti Shavkat Miromonovichning elektrotexnika sanoatini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilayotgani va ushbu soha korxonalariga berilayotgan imtiyozlar "Artikul Aziya Kabel" zavodiga 2021–2023-yillarda umumiyligi 20 million AQSH dollaridan ortiq investitsiya loyihibarini amalga oshirish imkonini berdi. Natijada mahsulot ishlab chiqarish hajmi hamda eksport hajmi qariyb ikki barobar ortib, mos ravishda 1 trillion so'm va 50 million dollarga, ish o'rnlari soni esa ikki baravar ko'payib, 400 kishiga yetdi.

² Artikul Aziya korxonasi ma'lumotlari asosidi muallif tomonidan ishlab chiqilgan.

Zavodning 10 yillik yubileyi kuni ishga tushirilgan ana shunday loyihalardan biri o'zaro bog'langan polietilen izolyatsiyali 6-35 Kv kuchlanishli zamonaviy kabellar ishlab chiqarishdir.

2.4-rasm: Artikul Aziya kompaniyasi kabellarining ustunlik jihatlari³

Korxonada o'rnatilgan UPCAST (Finlyandiya) kompaniyasining zamonaviy uskunalari yordamida uzlucksiz kislorodli quyish usulidan foydalilanadi. Mis simlarni cho'zish jarayoni esa NIEHOFF (Germaniya) kompaniyasi uskunalari yordamida amalga oshiriladi.

Mahsulotlar mahalliy korxonalardan tashqari ko'pgina qismi mamalakatimizga qo'shni davlatlarga hamda Ozarboyjon, Gruziya, Turkiya, Yaqin Sharq va Yevropaga eksport qilinadi. Endilikda, raqobat jiddiy bo'lgan Amerika bozoriga kirish ham rejalsatirilmoxda. Eksport ko'rsatkichlari ham yildan yilga oshib bormoqda va joriy yilda 50 mln dollarni tashkil etdi. Kelgusi yilda 5 million dollarlik investitsiyalar hisobiga yana qo'shimcha liniyalar ishga tushiriladi va hozirgi yillik quvvati 18 ming tonna tayyor maxsulot ishlab chiqarish xajmi ikki barabarga ortadi.

Yil yakunigacha 1 mlrd dollarlik mahsulot ishlab chiqarish yoki 24 trillion so'mlik ishlab chiqarish quvvatlarini amalga oshirish reja qilingan. Undan tashqari 90 ming tonna misni qayta ishlash vazifasi turibdi, deydi "O'zeltexsanoat" uyushmasi matbuot kotibi Namoz Tolipov. Bundan tashqari hududlarda ushbu yo'nalishda bor yo'g'i yuzga yaqin korxona faoliyat ko'rsatayotgan bo'lsa, bugungi kunda ularning soni mingtadan oshdi.

Uyushma faoliyatining ustuvor yo'nalishlaridan biri maishiy texnika ishlab chiqarish bo'lgani bois ishlab chiqarilayotgan maishiy texnikaning yillik hajmi 4 million donadan oshib, yildan-yilga bu ko'rsatkich ortib bormoqda. Uyushma faoliyatining asosiy tamoyillari ishlab chiqarilayotgan mahsulotlar sifatini nazorat qilishning eng yuqori darajasi hisoblanadi. Uyushma hamkorlari va mijozlari o'z sohasida yuqori o'rirlarni egallagan sardorlar bo'lib, ular uchun sifat asosiy tushunchadir.

XULOSA

Soha korxonalari oldida umumiyligi rivojlanish strategiyasini yaratish, qo'shilgan qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarish hajmini oshirish, sifatli kadrlar tayyorlashda hamkorlikda tajribalarni o'rganish, soha korxonalari o'rta-sida hamkorlik platformasi vazifasini bajaruvchi "Ekspertlar kengashi" ni yaratish kabi muhim masalalar turipti.

Xususan, sohani malakali kadrlar bilan ta'minlash masalasiga alohida urg'u qaratgan holda tadbirkorlar va xodimlarga qo'yiladigan umumiyligi malaka talablarini yaratish, o'zaro tajriba almashish; respublikadagi oliy ta'lim

³ Mualif tomonidan olib borilgan tatqiqotlar asosida ishlab chiqilgan.

muassasalari bilan hamkorlikdagi ishlarni yanada kuchaytirish, xalqaro ekspertlarni olib kelgan holda, kadrlar uchun o'quv kurslarini yaratish bo'yicha ishlar amalga oshirilishi muhim hisoblanadi. Kerak bo'lsa, korxonalar bilan birgalikda yaratiladigan umumiylar talablaridan kelib chiqib, ta'lif muassasalaridagi ta'lif dasturlariga o'zgartirish kiritish bo'yicha takliflar ishlab chiqish kabi choralar ko'riliishi lozim.

Bugungi kunda "O'zelteksanoat" uyushmasi korxonalari elektrotexnika mahsulotlarini yangi bozorlarga yetkazib berishni rivojlantirish maqsadida eksport geografiyasini kengaytirmoqda, shuningdek, kompaniya xorijiy mamlakatlarda savdo uylarini ochmoqda. Eksport geografiyasi Markaziy Osiyo, Yaqin Sharqning 9 ta davlatini, shuningdek, yirik shaharlari va 140 milliondan ortiq aholisiga ega Hindiston va Xitoyni qamrab oladi. O'zbekiston hukumati elektrotexnika sanoatini rivojlantirishga alohida etibor qaratmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Y. Qutbiddinov. O'zbekistonning elektrotexnika sanoati. Iqtisodiy sharh. –2023.
2. Mamayusupova, Mashxura Sodiqovna (2023). Elektrotexnika sanoati mahsulotlarining eksport salohiyatini oshirish rivojlanishning muhim omili sifatida. Nazariy va amaliy tadqiqotlar xalqaro jurnal, 3 (2), 65-72. doi: 10.5281/zenodo.7732836.
3. Mamayusupova Mashxura Sodiqovna (2023). Tashqi savdo siyosatini mustahkamlash va eksportni rag'batlantirishda elektrotexnika sanoati mahsulotlarining roli va ahamiyati. Ekonomika i finansi (Uzbekistan), (4 (164)), 14-20. doi: 10.34920/elf/VOL_2023_ISSUE_4_3.
4. Rashidova O. ELECTROTECHNICAL INDUSTRY AS AN IMPORTANT DRIVER OF THE ECONOMY OF UZBEKISTAN // Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil. – 2023. – T. 1. – №. 1. – S. 57-63.
5. Xotamov I.S., Rashidova O.O. O'zbekistonda sanoat mahsulotlari eksporti diversifikatsiyasi // Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2023. – T. 3. – №. 3. – S. 421-429.

Yashi

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnalni manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

E-mail: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnalni 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnalni

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

